

Rudersdal kulturarvsatlas

Kortlægning af værdifulde kulturmiljøer
Rudersdal Kommune og COWI. Juni 2009

Kulturmiljø

Høsterkøb

Nummer

1

Landskabstype

Landbrugslandskabet

Tidsepoke

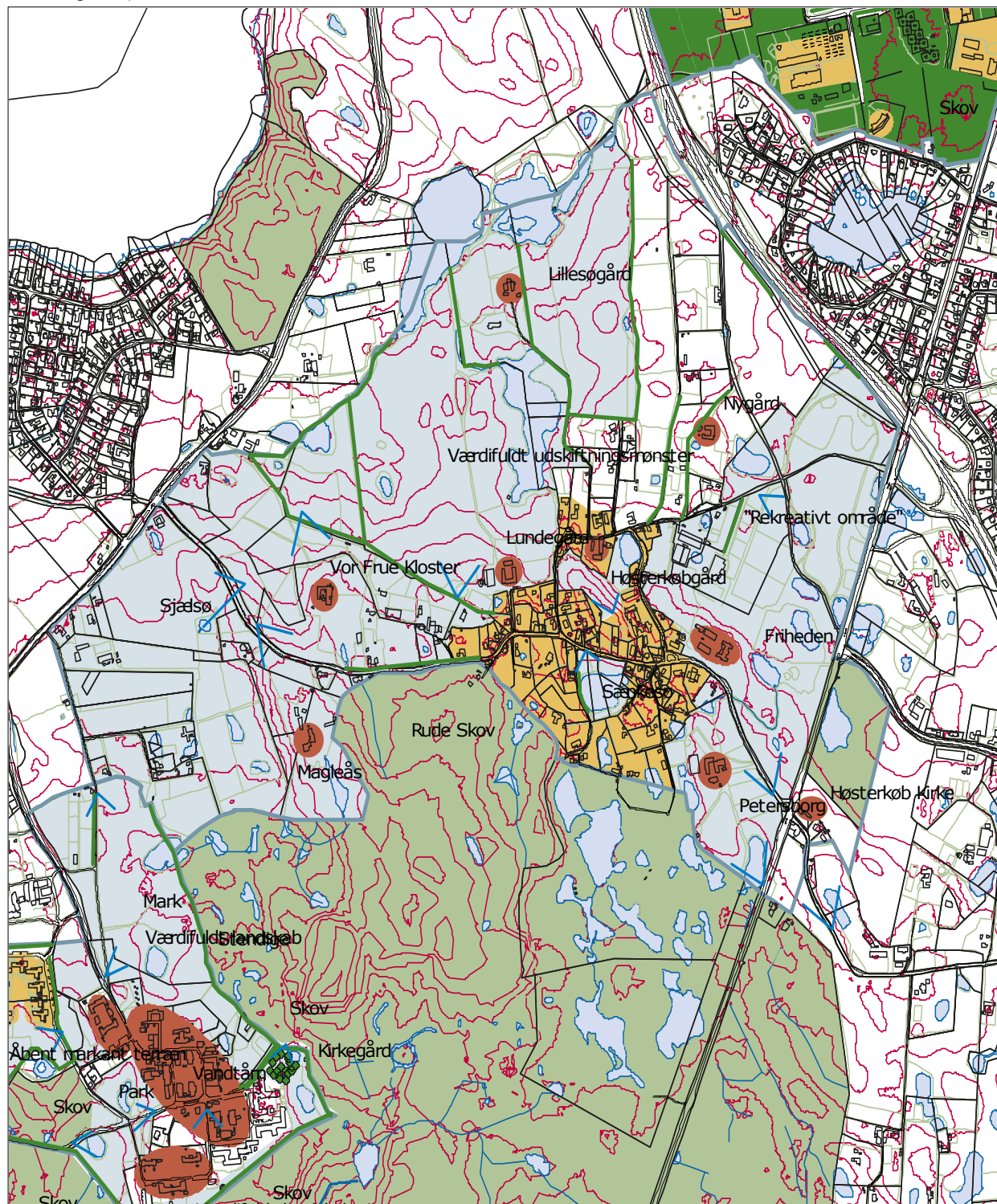
Perioden ca. 1750-1845 ("Udskiftningstid")

Tema

Landbrug og bebyggelse

Emne

Landsbyer

Kulturmiljøets hovedtræk og bærende bevaringsværdier.

Værdifuld udsigt	Bærende bevaringsværdier	Matrikler	Højdekurver
Træ	Værdifulde landskabstræk	Vej	Skov
Trærække, levende hegn o.l.	Værdifuld bebyggelsesflade	Bygninger	Vandløb, grøfter o.l.
Linjeformede værdifulde elementer	Skov - værdifuld	Hegn o.l.	Sø
Sigtelinjer	Dominerende bygninger		
Afgrænsning af kulturmiljøer	Bebyggelsesmønstre		

Kulturmiljøets hovedtræk og bærende bevaringsværdier

Kulturmiljøet Høsterkøb består af landsbyen og de sammenhængende omliggende arealer i den del af Høsterkøb By ejerlavet, der ligger vest for motorvejen. Kulturmiljøet ligger i et kuperet terræn, hvor bygningerne ligger placeret i lavningerne. Den bevarede udskiftningsstruktur, der er et skoleeksempel på de forskellige løsningsmodeller, er velbevaret uden større vejanlæg, nye parcelhusområder eller afvigende byggeri. Området rummer fortsat gårde i drift og marker, der opdyrkes eller drives ekstensivt til græsning.

I kulturmiljøet indgår endvidere Høsterkøb Kirke og Skovkirkegård, Vor Frue Kloster og Magleåsen, som tidsmæssigt er et senere opstået kultur-

historisk, landskabeligt og arkitektonisk værdifuldt lag.

Bærende strukturer er den velbevarede bystruktur, hvor gårde, huse, veje og friarealer fortsat er placeret samme sted som i 1800-tallet, samt udskiftningsstrukturen uden for byen, der er kendetegnet af bl.a. bevarede hegn, gærder og veje.

Følgende elementer er bærende for kulturmiljøet □ Friheden, Petersborg, Høsterkøbgård og Lunde-gård inde i bykernen samt Nygård, Lillesøgård, samt Magleås, Vor Frue Kloster og Høsterkøb Kirke og Skovkirkegård uden for byen.

Samlet vurdering og udpegningskriterier mv.

National værdi

Regional værdi

Kommunal/lokal værdi

Unik

Repræsentativ

Egnsspecifik

Fungerende

Autentisk

Hist. kildeværdi

Identitetsværdi

Oplevelsesværdi

Fortællerværdi

Diversitet

Homogenitet

Sammenhæng med naturgrundlag

Afgrænsning

Kulturmiljøet afgrænses af ejerlavsgænsen mod syd, nord og vest. Mod øst afgrænses ejerlavsgænsen kun delvist, idet Hørsholm Kongevej anvendes som afgrænsning af kulturmiljøet - bortset fra området med Høsterkøb Kirke, der er placeret øst for kongevejen. Mod nordøst afgrænses miljøet af Helsingørmotorvejen, der fremstår som en markant barriere. Selv om ejerlavet også omfatter Brådebæk byområde indgår det således ikke i kulturmiljøet.

Kontekst

Nærum (Høsterkøb og Nærum er omtalt i Pavebrevene fra 1186. Pavebrevene hører til nogle af de første skriftlige kilder. De har derfor historisk set fælles "dåbsattest"). Kulturmiljøet bør ses i sammenhæng med Ebberødgård, som støder op til kulturmiljøet. Begge kulturmiljøer afgrænses af Rude Skov, og sammen med dette skovområde udgør de et sammenhængende, rekreativt og oplevelsesrigt område med store landskabsværdier

Bevaringstilstand

God.

Naturgrundlagets hovedtræk

Høsterkøb tilhører naturgeografisk **Høje Sandbjerg-området**, der er et varieret og bakket skov- og sølandskab. Området består af et *randmorænelandskab* karakteriseret ved et dramatisk og meget kuperet terræn.

Jordbunden består af smeltevandssand i den vestlige del af ejerlavet, ferskvandssand i den syd- og østlige del af bykernen og moræneler mod nordøst.

Billedtekst - Rastepladsen, hvorfra der er en fabelagtig udsigt over det kuperede randmorænelandskab med Sjælsø.

Landskabets hovedtræk

Arealanvendelse og landskabselementer

Høsterkøb er placeret mellem Hørsholm Kongevej og Ravnsnæsvej i et stærkt kuperet terræn, hvor bygningerne er placeret i lavningerne i det højtliggende landskab.

Især i den nordvestlige del af området er der fortsat gårde i drift med marker, der dyrkes med korn eller som er ekstensivt udnyttet som høslet- eller græsningsareal for heste.

De mange store og mindre udlænger og haller anvendes i de fleste tilfælde til heste. De fleste af disse bygninger er, pga. det kuperede terræn og de mange levende hegn, fint indpassede i landskabet, men nogle adskiller sig markant i skala og til dels i valg af materialer og er således ikke indpasset hensynsfuldt i landskabet.

Rundt om byen er hovedparten af de tidligere marker opdelt af hestefolde, som i mange tilfælde er hensynsfuldt indpassede i landskabet. I andre tilfælde fremstår de alt for markante og dårligt indpassede med hvidmalede træhegn.

Nord for byen ud ad Kirsebærvej findes en løveng med opvækst af bl.a. hvidtjørn, som afgræsses af får, og et lidt tættere skovområde på den anden

side af vejen, som afgræsses af heste. Her var tidligere gartneri- og frugtavl med plantager mv. Området afskiller sig med sin høje vegetation fra det omgivende åbne og lavt bevoksede landbrugsområde mod vest og et fritidsområde mod øst, og danner synsmæssigt en barriere mellem disse arealer.

Området nord for Friheden og ud mod motorvejen fremstår mest af alt som et "rekreativt" område, idet det består af store klippede græsflader og et moseområde og med grusstier, der fører cyklister og gående mod Sandbjerg, Isterød og Brådebæk. Området anvendes til hundeluftning, cykel- og rideture mv.

Vest ud af byen løber den grønne Ravnsnæs Skolesti i eget tracé over Ravnsborgvej til Sjælsø. Stien løber langs et stengærde, og på begge sider af stien er der levende hegn. Stien fremgår også af kort fra 1800-tallet.

Haverne i bykernen er generelt velplejede og store - mange er bevarede gårdtofter - som typisk består af en velklippet stor græsplæne, en frugtræslund og tættest på beboelsen en prydhave. Haverne er omkransede af klippede hække.

Billedtekst - Karakteristisk for kulturmiljøet er de mange levende hegn og hække langs veje.

Billedtekst - Kig ind over tørvegraven, Sænke Sø, centralt i byen.

Rumlige og visuelle forhold

Det varierede landskab og den karakteristiske beplantning i mark- og ejerlavsskel, omkring bykernen og i naturområder skaber en tydelig rumlig struktur, som er væsentlig at bevare.

De mange store, gamle og markante løvtræer i hegn og solitært kæder også skoven syd for ejerlavet meget fint sammen med landsbyejerlavet.

Landsbykernen indeholder meget åben bebyggelse på store grunde. Bykernen opdeles af tørvegraven Sænkesø, der er af stor landskabelig værdi. De klippede løvfældende hække omkring haver, langs veje og stier er karakteristiske for bykernen. De opdeler bykernen i mindre rum, og skaber grønne tunneler ud af byen og ud i landskabet.

Oplevelsesrige delområder

Magleås Kursuscenter og Vor Frue Kloster danner hver sit særlige delområde. De tidligere landsteder fremstår landskabeligt ensartede - trods adskillelsen af Høsterkøbvej. De befinder sig i et kuperet og skovrigt terræn. De markante bygningskomplekser er begge omgivet af romantisk anlagte parker med store solitære løv- og nåletræer, alléer, plæner, frugttræslund, afgrænsede haveanlæg med klippede hække og blomsterbede. Begge landsteder er velafgrænsede og afviger

rumligt, skalamæssigt og visuelt fra det omgivende landskab.

Et andet oplevelsesrigt delområde er Høsterkøb Kirke, præstegården og skovkirkegården, som er landskabeligt afgrænset af Hørsholm Kongevej. Kirkområdet ligger således uden sammenhæng med den øvrige landsby. Selve kirken udgør et markant pejlemærke, der fremstår meget synligt når man kommer kørende fra syd ad Hørsholm Kongevej eller fra Gøngehusvej. Fra vest skæmmes ind- og udsigten til og fra kirken dog af en tidligere smedje, som i dag er et autoværksted. Mod nord og øst er kirken omgrænset af skov. Hele delområdet - uden værkstedet - danner et stille og stemningsfuldt område.

På skovkirkegården dukker gravsten diskret frem af skovbunden og med overstandere af velvoksne bøgetræer, som danner himmel eller tag over det tyste og dunkle rum, hvor man færdes blandt de mange flimrende solstrejf, der også rammer stammer, løv og gravsten.

Gravstenene ligger enkeltvis, og for at bevare skovpræget er der fastsat en række bestemmelser for, hvilke planter der må anvendes på kirkegården, ligesom gravstederne ikke må indhegnes.

Udsigter og visuelle sammenhænge

Et meget yndet udflugtsmål er rastepladsen langs Høsterkøbvej nord for byen. Herfra er der en meget værdifuld udsigt over Sjælsø og de omgivende højereliggende bølgede marker med mange levende hegn. Pladsen anvendes ganske givet af mange bilister i frokostpausen og ved solnedgang.

Der er udsigt til landbrugsområdet ved Lundegård mod nord og til Femsølyng og Rude Skov mod syd fra den markante Skolebakke ved Nedenomsvej, der rækker 71 meter op over havet.

Billedtekst - Området nord for Friheden. Kendetegnenende for kulturmiljøet er de mange hestefolde. Heldigvis fremstår ikke alle træhegn hvidmalede.

Billedtekst - Haverne i bykernen udnytter ofte det varierede terræn. De er store og indeholder typisk frugttræer, markante løvtræer, prydhave og en stor plæne.

Billedtekst - Nedenomsvej. De fleste veje er uregulerede og kan genfindes på kort fra 1800-tallet. De er typisk afgrænsede af klippede hække inde i byen og levende hegn uden for byen.

Kulturhistoriske hovedtræk

Billedtekst - Historisk kort. Produceret i perioden 1842-1899. KMS

Hovedtræk

Udskiftningen på Birkerødsgnen er et skoleeksempel på de forskellige løsningsmodeller. Løsninger der har betydning for bebyggelsesstrukturen den dag i dag. Ved begrebet udskiftning forstås den nye jordfordeling af landbrugsjorden, som blev gennemført i 1700-tallets sidste tredjedel. Overalt i landet blev landsbyernes ældgamle dyrkningsfællesskab ophævet. Det betød, at bønderne ikke længere skulle dyrke de utallige spredtliggende agre i fællesskab, men at hver bonde fik tildelt sine afgrænsede jordarealer i større eller mindre afstand fra landsbyen.

Udskiftningen var ikke nogen let opgave at gennemføre for statens landmålere. Bønderne ønskede naturligt nok deres jorder så tæt på byen som muligt, og ikke mange havde lyst til at nedbryde gårdbygningerne og flytte dem ud på "ud-

lodder" langt fra landsbyen. Som et noget usædvanligt træk for egnen, dannede bønderne her en forening, der fordelte jorderne og udarbejdede en udskiftningsplan. Kongen gav sin godkendelse af planen i 1771.

I tiden omkring og efter 1771 blev to gårde udskilt og siden samlet under landstedet Friheden. Skovbygdens øvrige seks gårde, Brådebækgård, Nygård, Lillesøgård, Høsterkøbgård, Lundegård og Petersborg var ganske beskedne. De syv landbrugsbedrifter og især mindre gårde lå spredt i "skovlandsbyen med sine vanskeligt opdyrkelige, kuperede marker". Mod øst lå de den udflyttede Petersborg og Friheden ved indkørslen til byen. Brådebækgård, der havde et så beskedent jordtiliggende, at den også sås betegnet som et husmandssted i store dele af 1800-talet blev placeret længst mod nord. Nygård, blev som navnet næ-

sten antyder opbygget fra ny af i den nordlige udkant af landsbyen. Tilbage ved gadekæret omkring Nedenomsvej lå efter udflytningen kun tre gårde □ Lillesøgård, Høsterkøbgård og Lundegård. Den første blev tidligt i 1800-tallet flyttet ud på sine jorder nordvest for landsbyen.

Langs det bugtede vejforløb gennem byen findes en række gamle daglejerhuse og mindre husmandssteder, der under fællesbetegnelsen landgildehuse tilhørte landsbyens gårdmænd og af dem blev udlejet til landbrugets løsarbejdere. Enkelte af disse huse fik efterhånden et så betydeligt landbrugstilliggende, at de i 1800-årene blev be-

tegnet som gårde. Ved landets første matrikulering, den såkaldte Chr. 5.'s matrikel 1688 blev byens dyrkede areal opgjort til i alt 223 tdr. land. Ved den ny matrikulering i begyndelsen af 1800-tallet var byens landbrugsareal tredoblet til 679 tdr. som et resultat af landboreformernes effektivisering af landbruget.

Egnens ældste skole, Frederik 4. s rytterskole fra omkring 1720 lå neden for byen ved Ravnsnæsvvej. Skolebygningen eksisterer fortsat i ombygget og udvidet stand ved foden af Åsebakken. Fra bygningen løber fortsat den gamle skolesti bagom klostret på Åsebakken op til landsbyen.

Billedtekst - Lundegård ligger tilbagetrukket ud mod markerne. Høsterkøb blev både stjerne- og blokudskiftet, hvilke bl.a. ses af gårdenes beliggenhed, markernes form, vejenes forløb og de mange levende hegn.

Billedtekst - Petersborg og dens sammenhæng med sine jorder hører til blandt kulturmiljøets bærende bevaringsværdier.

I den anden ende af byen ved Gøngehusvejs begyndelse finder man Høsterkøb Kirke. Høsterkøb er aldrig som Bistrup blevet et selvstændigt kirkesogn, idet denne del af sognet aldrig nåede op på det krævede antal beboere. Ved brug af politiske rævekager lykkedes det til gengæld for præsten Schwarz Nielsen i Bistrup at få sit eget sogn i Bistrup. Høsterkøb hører derfor fortsat under Birkerød Kirke. Siden 1933 har byen dog haft egen kirkegård i skovarealet på nordsiden af kirken. Skovkirkegården er et stykke unikt kulturlandskab, der nok kunne trænge til en kærlig hånd. Skovkirkegården er projekteret af skovrider A. Holten og havarkitekten G.N. Brandt.

Hjemkommet i 1907 med en større formue tjent i Østen, valgte "Matadoren" Aage Westenholz (1859-1935) at slå sig ned i Høsterkøb, hvor han i 1910 lod sit landsted "Magleås" opføre ved sin svenske svoger, arkitekt Torben Grut. En halv snes år senere gik arkitekt Grut i gang med opførelsen af endnu et landsted på bakken oven for Sjælsø, og i 1922 kunne hans bror, Lennart Grut, flytte ind i sin nybyggede smukt beliggende ejendom "Åsebakken".

Efter Aage Westenholz's død i 1935 solgte hans enke Magleås til grev Christoffer Paus i 1942. Få år senere (1945) solgtes ejendommen videre til Ansgarstiftelsen, dvs. den danske katolske kirke. Den katolske kirke havde i 1942 erhvervet Gruts landsted Åsebakken og indrettet det til nonneklosteret "Vor Frue Kloster" for Benediktinerordenen.

Tvillingelandstedet Magleås blev i 1947 udlejet og indrettet til en folkehøjskole af en organisation, der senere blev til Mellemfolkeligt Samvirke. Efter højskolen var blevet nedlagt i 1973, åbnede Ansgarstiftelsen Magleås som kursuscenter i 1976.

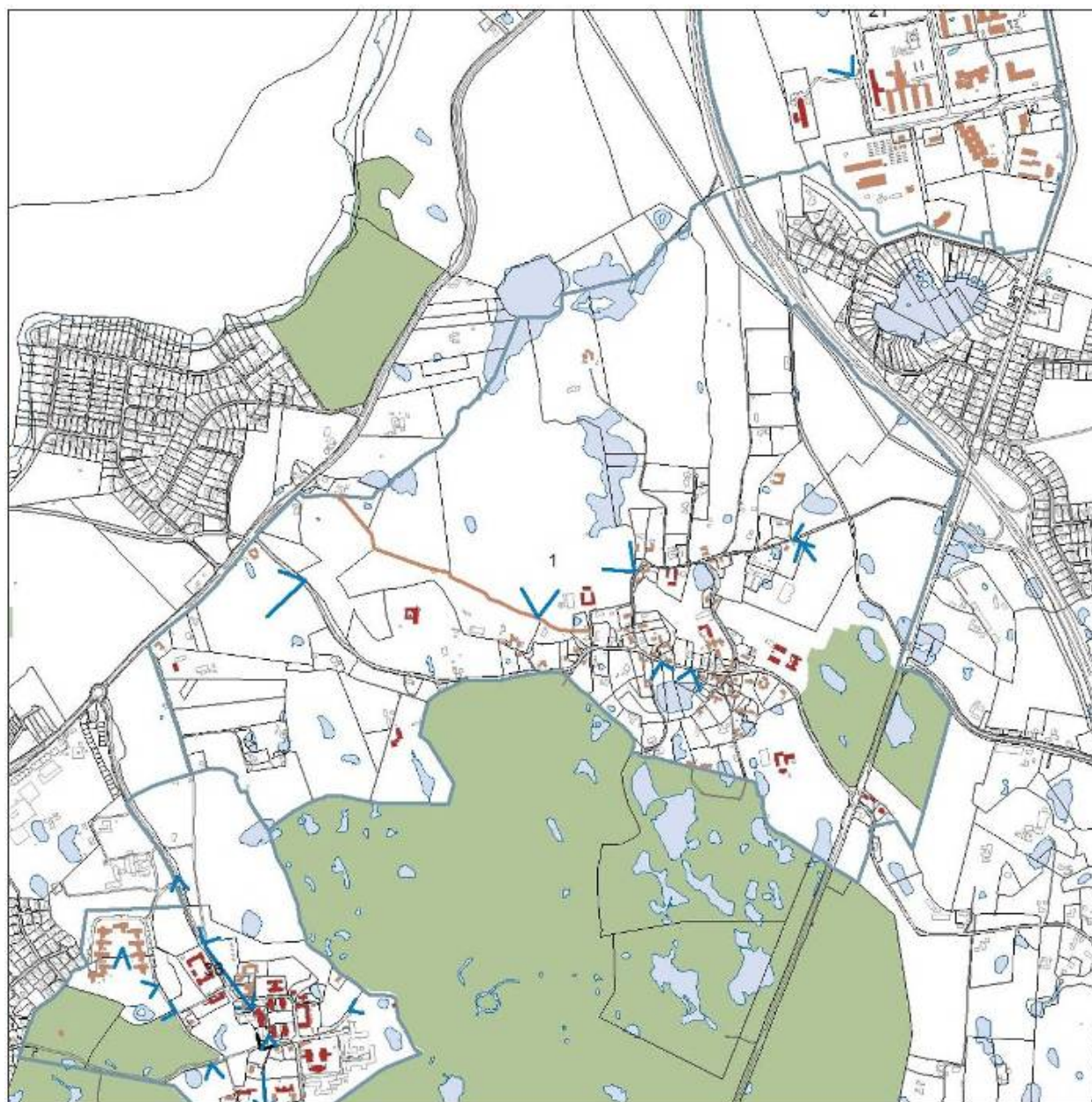
Med 1950'ernes tiltagende bilisme var Åsebakken med den vidunderlige udsigt over Sjælsø blevet et af Københavnsegnens populære udflugtsmål. Især ved solnedgangstid hobede bilerne sig op på den smalle vej ned til Ravnsnæs. Det fik kommunen til at fremlægge planer for en parkeringsplads med bænke på den smukke bakke. Baggrunden for ønsket om en parkeringsplads på den fredede bakke var, at man ville undgå ophobningen af biler på vejen over bakken – og selvfølgelig også den Stauning'ske tanke – udtrykt af Birkerøds viceborgmester Kai Jensen – om, at naturen er for alle og ikke kun de få fastboende i de naturskønne områder. Den parkeringsplads, der efter mange protester blev anlagt i begyndelsen af 1960'erne, er under alle omstændigheder et ganske vellykket projekt.

Senest har den kompetente landbrugshistoriker Erland Porsmose i sin store bog om "Danske landsbyer" (2008) beskrevet virkeligheden i nutidens Høsterkøb. På sine præmisser har mange af de nordsjællandske skovbyer gode chancer for at overleve på en ny tids vilkår. Og smukt er her jo mange steder, som i det kuperede land omkring Sjælsø, der åbner sig som et stort magisk øje i det lukkede skovland. Her ligger landsbyen Høsterkøb som en gennemført stråtågsfritidsidyl".

*Billedtekst - Den gamle
Ravnsnæs Skolesti, der fører
langs et stendige og levende
hegn gennem det dyrkede
landskab. I dag kan stien an-
vendes til at komme ned til
Sjælsø, men tidligere førte den til
Frederik 4. rytterskole fra 1720.*

Arkitektoniske hovedtræk

Billedtekst - Bevaringsværdige arkitektoniske sammenhænge. Den højgrøde farve angiver Dominerende bygninger. Den lyserøde angiver Bebyggelsesmønstre. De blå vinkler og pile angiver Udsigt og Sigtelinjer.

Hovedtræk

Høsterkøb er karakteriseret ved en vidtstrakt og ret spredt bebyggelse, uden tydelige strukturerende elementer. Landskabet er kuperet og spættet med småsøer og vandhuller, og bebyggelsen synes indpasset som det har været muligt. Det er for eksempel karakteristisk, at bebyggelse langs ve-

jene ikke nødvendigvis orienterer sig efter vejens retning. Bebyggelsen er tættest langs de centrale dele af Høsterkøbvej, men bliver så mere løs og spredt, særligt mod øst, syd og nord. Det kan være vanskeligt at sige klart, hvornår man kommer ind i selve landsbyen.

Bebyggelsen består af tre grupper. En stor del er ældre, stråttækte landsbyhuse og gårde, stort set alle hvidkalkede, enkelte med bindingsværk. Enkelte ældre landsbyhuse er bevarede med nyere tage. En mindre gruppe af huse er kommet til i sidste halvdel af 1800-tallet og starten af 1900-tallet. Det er huse i nationalromantisk, historicistisk eller romantisk stil, ofte velproportionerede og med fine bygningsdetaljer. Endelig findes der en gruppe af nyere huse af stærkt varierende kvalitet, som ofte synes dårligt indpasset i miljøet.

En særlig gruppe nyere huse er opført i "gammel stil", så de næsten til forveksling ligner de ældre, stråttækte landsbyhuse.

De fire større gårde, som oprindeligt lå i landsbyen - Friheden, Petersborg, Høsterkøbgård og Lundegård er her alle endnu, ligesom udflyttergårde som Nygård, Lillesøgård og Kristinehøj samt Brådebækgård uden for den egentlige landsbybebyggelse er bevarede.

Lundegård er en stor, statelig stråttækt gård, hvis bymæssige betydning især består i det fine kig fra Høsterkøbvej ned gennem vejen mod gården, der kantes af stendiger og hække, og ind gennem

portåbningen mod stuehuset der skimtes i det fjerne.

Friheden er en pompøs men sammensat bebyggelse. Den blev oprindelig opført i perioden 1850-1875, men blev væsentligt ombygget i 1939. Hovedhuset er nyopført i 2000, en hacienda inspireret bygning, mens de symmetrisk placerede længer med stråtag adskiller sig fra byens øvrige ældre huse ved at være kalket med en varm, flødefarvet tone.

Høsterkøbgård står ubeboet og ret forsømt og er af samme grund ikke renoveret til samme stand som stort set resten af byens huse. De tarvelige pandepladetage trækker indtrykket af det ellers fine gårdanlæg ned.

Petersborg ligger med adgang fra Høsterkøbvej uden for byen. Hovedhuset er nationalromantisk, længerne lidt nyere.

Billedtekst - Velholdt landsbyhus på Nedenomvej. Huset rummer flere træk, der er karakteristiske for den lokale byggeskik: De brede fag, det spinkelt dimensionerede tømmer samt sugfjælen og "kragetæerne" på mønningen.

Billedtekst - Magleås Kursuscenter. Den nyromantiske hovedbygning har fint detaljeret murværk og mange finurlige knaster og detaljer, som tilføjer spænding til den barokke hovedform.

Bebyggelsesmønstre

Som beskrevet oven for er der ikke en fast struktur for placeringen af bygningerne. Ved den østlige krydsning mellem Høsterkøbvej og Nedenom er bebyggelsen dog lidt tættere end i resten af byen, og ved selve krydset er der en lille plads med et centralt træ. Dette område fremstår som byens centrum, og er præget af en særlig stor tæthed af ældre, stråtede landsbyhuse.

Nord og syd for Høsterkøbvej løber vejløkker, som omgives af en mere spredt bebyggelse. Nedenom nord for vejen er den mest gennemførte, men også syd for vejen findes et tydeligt forløb.

Elementer i bebyggelsen

Centralt i byen ved Nedenom har byens skole til huse i en markant, palæagtig bygning fra starten af 1900-tallet. Med sine 2½ etager og sortglaserede tegl på taget adskiller bygningen sig klart fra den omkringliggende bebyggelse.

Vor Frue Kloster og kursuscenteret Magleås i den vestlige del af byen danner et lille miljø for sig selv. Begge bygninger er oprindeligt landsteder, opført i nationalromantisk stil i starten af 1900-tallet. Begge bygninger er opført i røde tegl og omgivet af store, grønne parkanlæg.

Øst for Hørsholm Kongevej finder man Høsterkøb Kirke og præstegård samt den karakterfulde skovkirkegård. Kirke og præstegård er opført af arkitekten Ulrik Plesner i røde tegl, og rummer fine detaljeringer og gedigen, velproportioneret arkitektur.

Uden for den egentlige landsby findes enkelte gårde, som bør nævnes. Rytterskolen ved Ravnsnæsvej er en velbevaret, stråtekt gård.

Den bevarede hovedbygning på Kirstinehøj er en velproportioneret og selvbevidst klassicistisk rødstensbygning. Endelig skal den fine Nygård nævnes. Gården står med stråtag, gulkalkede ydermure og grønt træværk, hvorved den fint adskiller sig fra de hvide huse i selve landsbyen.

Billedtekst - Vor Frue Kloster. Hovedbygningen er mere nøgtern end Maglås fra samme periode. Senere udvidet, men med nogenlunde respekt for bygningens hovedform og materialer.

Billedtekst - Nationalromantisk hus i udkanten af byen.

Billedtekst - Den bevarede hovedbygning til Kristinehøj er et fornemt eksempel på velproportioneret nyklassicisme.

Sårbarhed og anbefalinger

Anbefalinger

Et stort set velbevaret landsbyejerlav, som omfatter landsbykernen i sammenhæng med en omgivende velbevaret landsbyjord, er ikke mindre end et særsyn i hovedstadsregionen. Høsterkøb kulturmiljø er en helhed, som omfatter det meste af ejerlavet med de elementer og strukturer, der i store træk følger det mønster ejerlavet fik som følge af landboreformerne omkring 1800. Det anbefales derfor at fastholde markernes størrelse og form, og bevare udflyttede gårde, huse, gærder, sten- og jorddiger, levende hegn i ejendoms- og ejerlavsskel, skove, veje mv. Ønsker om ændringer og nye anvendelser kræver derfor beslutninger, som træffes ud fra en betragtning om at sikre helheden.

Det er vigtigt, at arealerne omkring byen fastholdes til intensiv eller ekstensiv landbrugsdrift med fri udsigt over dyrkningsjorden og de udflyttede gårde. Mose- og skovområderne bør fastholdes, og de mange levende hegn rundt om markerne bør plejes og vedligeholdes.

I bykernen bør der ikke åbnes for en yderligere fortætning eller for ændringer, der får veje, friarealer, bygninger og haver til at fremstå som forstads villakvarterer.

Byranden bør fastholdes og gerne forbedres med naturligt stedhørende træer og buske.

Hegningen rundt om de mange hestefolde bør ikke fremstå dominerende, eksempelvis i form af hvide træhegn, således at det forstyrrer udsigten over de åbne arealer rundt om byen. Hegningen bør bestå af elektrisk hegn eller anden ikke iøjefaldende hegning.

Der bør føres en restriktiv politik bl.a. for byggetilladelser og for landzonetilladelser, hvor der ved tilladelser stilles vilkår, der sigter mod at bevare

kulturarvmæssige, landskabelige og arkitektoniske værdier.

Der er udarbejdet en bevarende lokalplan. Alligevel anbefales det, at der udarbejdes en helhedsplan for Høsterkøb by- og landområde samt tilstødende landskabsområder, hvori der indgår dels en strategi for, dels en række planlægningsmæssige bestemmelser for og dels en redegørelse for, hvordan man kan fastholde de bærende bevaringsværdier og de sammenhængende kulturmiljøværdier. Herunder bør det beskrives, hvordan det er muligt at fastholde og evt. forbedre de kulturarvmæssige værdier, de landskabeligt rumlige, oplevelsesmæssige og visuelle værdier samt de arkitektoniske og byggeskikmæssige værdier. Der bør også indgå visioner og bestemmelser for mulighederne for hvor og hvordan, der kan foregå en udvikling under hensyntagen til bevaringsværdierne, så der fortsat kan bo og leve folk i området. Planen bør danne ramme for fremtidig forvaltning af såvel trafik-, jordbrugs-, frilufts-, naturinteresser mv.

Planen bør som den nugældende lokalplan indeholde/suppleres med en vejledning for både forvaltere og borgere, der oplyser om egnens traditionelle byggeskik og skalaforhold, giver gode råd om bygningsvedligeholdelse og istandsættelse samt indpasning af evt. ny bebyggelse. Planen bør også oplyse om landskabets rumlige og visuelle værdier samt naturlige stedhørende træer, buske og urter i landskabet, om pleje af hække og hegn og om egnskarakteristiske træer og planter i haven. Endelig bør der være anvisninger om pleje samt vedligeholdelse af veje og rekreative stier og fællesarealer mv.

Gennem oplysning og formidling bør borgere, museet, bevaringsforeninger m.fl. inddrages i arbejdet med at sikre kulturmiljøet og gøre dette til et aktiv for byen.